

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ

DEKORATİF ÖRTÜLER-2

Ankara, 2012

-
- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
 - Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
 - **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	2
1. SEHPA ÖRTÜSÜ DİKME	2
1.1. Kumaş Seçme.....	2
1.2. Model Seçme	3
1.3. Süsleme Yapma	3
1.3.1.Hazır Gereçlerle Süsleme	3
1.3.2. İşleme Tekniklerini Kullanarak Süsleme.....	4
1.3.3. Örgü Tekniği ile Süsleme	4
1.3.4. Saçak Bağlama	5
1.4. Dikim Yapma.....	6
1.5. Ütü ve Kalite Kontrol.....	6
1.5.1. Ütüleme	6
1.5.2. Kalite Kontrol	7
1.6. Sehpa Örtüsü Modelleri	8
UYGULAMA FAALİYETİ	11
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	15
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	16
2. KOLTUK ŞALI DİKME.....	16
2.1. Kumaş Seçme.....	16
2.2. Model Seçme	17
2.3. Süsleme Yapma	17
2.4. Dikim Yapma.....	19
2.5. Ütü ve Kalite Kontrol.....	19
2.5.1. Ütüleme	19
2.5.2. Kalite Kontrol	20
2.6. Koltuk Şalı Modelleri.....	20
UYGULAMA FAALİYETİ	23
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	28
MODÜL DEĞERLENDİRME	29
CEVAP ANAHTARLARI.....	30
KAYNAKÇA	32

AÇIKLAMALAR

ALAN	El Sanatları Teknolojisi
DAL/MESLEK	Dekoratif Ev Tekstili
MODÜLÜN ADI	Dekoratif Örtüler-2
MODÜLÜN TANIMI	Dekoratif örtüler hazırlama ve dikim tekniklerini öğreten öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Dekoratif Örtüler -1 modülünü almış olmak
YETERLİLİK	Sehpa örtüsü ve koltuk şalı üretmek
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Gerekli ortam sağlandığında, ev tekstilinde kullanılan dekoratif örtülerden sehpa örtüsü ve koltuk şalı dikebileceksiniz. Amaçlar <ol style="list-style-type: none">1. Sehpa örtüsü dikebileceksiniz.2. Koltuk şalı dikebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Aydınlık ve temiz ortam Donanım: Atölye, bilgisayar, kütüphane, ev tekstili atölyeleri, ev tekstili katalogları, düz dikiş makinesi, overlok makinesi, çalışma masası, sandalye, ütü, ütü masası, ve yardımcı araç gereçler, kumaş örnekleri, süsleme örnekleri ve gereçleri, vb.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan, her faaliyetten sonra verilen ölçme araçları ile kazandığımız bilgileri ölçerek kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen, modülün sonunda, size ölçme aracı (test, çoktan seçmeli, doğru-yanlış, vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığımız bilgi ve becerileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Süsleme, hayatımızın her anında başvurduğumuz bir yöntemdir. Ev dekorasyonundayapacağımız küçük ayrıntılar insanları mutlu edebilir.

Evlerimizi güzelleştirip özelli kazandırmak için kullandığımız dekoratif örtüler mekânlara estetik görünüm kazandırır.

Modüldeki faaliyetleri başarı ile tamamladığınızda günümüzde sektör olarak faaliyet gösteren ev dekorasyon alanının bir parçası olan üreteceğiniz dekoratif örtüler ile ekonomik gelir sağlayarak aile ve ülke ekonomisine katkıda bulunabileceksiniz.

Bu modül ile elde edeceğiniz bilgilerle dekoratif örtülerle ilgili bilgi sahibi olabilecek ve bunları uygulayabileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Sehpa örtüsü dikme konusunda bilgi sahibi olabilecek ve sehpa örtüsü dikebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Sehpa örtüsü dikiminde kumaş seçerken dikkat edilecek noktaları araştırınız.
- Model seçimi konusunda araştırma yapınız.
- Kumaş hesaplamada dikkat edilecek noktaları araştırınız.
- Kumaş kesiminde dikkat edilecek noktaları araştırınız.
- Sehpa örtüsünde kullanılan süsleme çeşitlerini araştırınız.
- Sehpa örtüsü dikerken dikkat edilecek noktaları araştırınız.
- Ütüleme ve kalite kontrol konularında bilgi toplayınız.
- Topladığınız bilgileri ve dokümanları rapor haline getiriniz.

1.SEHPA ÖRTÜSÜ DİKME

Sehpa örtüleri, orta sehpanın şekline bağlı olarak kare, dikdörtgen, yuvarlak, ovalşeklinde çalışılır. Salon takımında parçaların bütünlüğü önemli olduğundan, sehpa örtüleri üretim öncesi belirlenen teknikte, masa örtüsü ve diğer parçalar gibi çalışılır. Sehpa örtüleri bir orta, iki küçük sehpa örtüsü olmak üzere üç parçadan meydana gelir.

1.1. Kumaş Seçme

Sehpa örtülerinde en önemli malzeme kumaştır. Tercih edilen kumaş, kullanılan mekânla ve mobilyalarla uyumlu olmalıdır. Klasik ahşap tarzdaki bir masa veya sehpa üzerinde ince, zarif ipekli kumaşlardan yapılmış örtüler mekâna şıklık katacaktır. Kullanılan kumaşın türü, desen ve renk özelliği kullanılan ortama uyumunun yanı sıra örtünün üzerine yapılan süslemeler için de önemlidir. Günümüzde tafta, ipek, krepsaten, tül, organze, şifon, keten, Bursa keteni, Ödemişipeği ve keteni gibi çeşitli dokumalar kullanılır. Kumaşlar satın alınacağı gibi önceden dokunmuş yöresel dokumalardan da seçilebilir. Seçilen kumaşlarda zevk ve bütçe ön planda gelir. Buna rağmen kumaşlarda bazı özellikler aranır. Süsleme tekniğine, kullanılacak yere ve kişinin zevkine göre kumaşın cinsi değişir. Kullanışlılık, yıkanabilirlik, renk vermeme, işleme tekniğine uygunluk, dokuma sıklığı kumaşlarda aranan özelliklerdendir.

Resim 1.1: Kumaş çeşitleri Resim 1.2: Kumaş çeşitleri Resim 1.3: Kumaş çeşitleri

1.2. Model Seçme

Sehpa örtülerinde model belirlenirken sehpa büyüklüğüne, moda, zevke, kullanılacağı yere önem verilmelidir. Sehpa ölçüleri hesaplanırken de yine bu hususlar göz önünde bulundurulur. Standart sehpa ölçüsü yoktur. Sehpaların yüzeyleri ölçülür, kenarlardan içe girerek yeni bir ölçü belirlenir. Bu ölçüye yapılacak süsleme ve kenar temizliği de eklenerek sehpa örtüsünün bitmiş ölçüsü belirlenir. Sehpa üzerindeki örtü kenarlarından, orta sehpa 10–15 cm, küçük sehpalarda ise 10 cm boşluk kalması yeterlidir. Seri üretimde sehpa örtüleri genelde 33x33 cm veya 35x35 cm olarak yapılmaktadır. Sehpa örtüsü ölçülerine katlama payları da ilave edilerek kumaş kesimi yapılır.

1.3. Süsleme Yapma

Süsleme, hayatımızın her anında başvurduğumuz bir yöntemdir, mekânlara estetik görünüm kazandırır. Dekoratif amaçlı yapılan sehpa örtülerinde, kullanılan eşyaların renk uyumuna, kişinin zevkine ve kullanım alanının özelliğine göre farklı tasarımlar yapılarak çeşitli süslemeler seçilip uygulanabilir. Kumaş kalınlığına ve rengine uygun süsleme malzemesi seçilir. Sehpa örtülerinde en çok kullanılan süsleme teknikleri; hazır gereçlerle süsleme, işleme tekniklerini kullanarak süsleme, örgü tekniklerini kullanarak süsleme ve saçak bağlamadır.

1.3.1. Hazır Gereçlerle Süsleme

Günümüzde modadan hız alan hazır gereçlerle süslemelerde, farklı tasarımlara ve sınırsız malzeme çeşitliliğine rastlanmaktadır. Bu yöntemle yapılan süsleme, diğer süsleme tekniklerine göre daha kolaydır. Bunlar çeşitli dantel, fisto, güpür dantel, sutaşı, harç, kordela, kordon, saçak, püskül, düğme, pul, boncuk ve benzeri malzemelerdir.

Resim 1.4: Süsleme örnekleri Resim 1.5: Süsleme örnekleri Resim 1.6: Süsleme örnekleri

1.3.2.İşleme Tekniklerini Kullanarak Süsleme

El nakışları, makine nakışları ve sanayi nakışları ile çok çeşitli süslemeler yapılabilir. Hesap işi, basit nakış iğneleri, applike, gölge işi, çiniğnesi, beyaz iş, Maraş işi, Türk işi, Antep işi, antika ve ajur gibi teknikler sehpa örtülerinde kullanılan tekniklerdir.

Resim 1.7: Nakış örnekleri Resim 1.8: Nakış örnekleri Resim 1.9: Nakış örnekleri

Resim 1.10: Nakış örnekleri Resim 1.11: Nakış örnekleri

1.3.3.Örgü Tekniği ile Süsleme

Tığ oyası, iğne oyası, beş şiş danteli (triko danteli), firkete gibi teknikler ayrı ayrı veya karma şekilde uygulanmaktadır. Ayrıca belirli ölçülerde kesilmiş kumaşların çevresi tığlanır ve aralara tığ danteli uygulanarak birleştirilir.

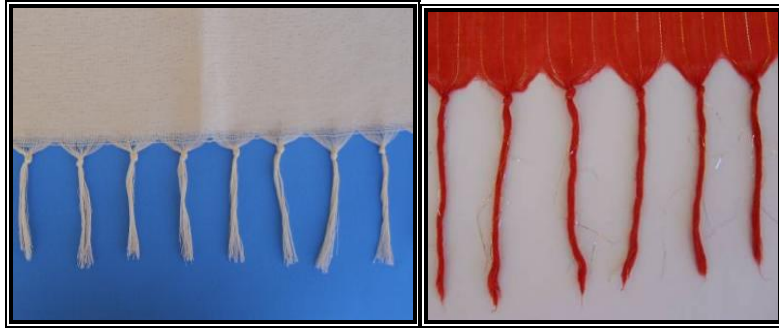
Resim 1.12: Örgü tekniği Resim 1.13: Örgü tekniği Resim 1.14:Örgü tekniği

1.3.4.Saçak Bağlama

Dokumanın tezgâhtan çıktıktan sonra kalan çözgü ipi uçlarının örülmesi, bağlanması veya bükülmesiyle oluşan tekniğe, saçak bağlama denir.

Dokunan kumaşın başlangıcında ve sonunda belli bir boyda çözgü bırakılır. Saçak bağlama için kullanılacak iplikler bu çözgülerdir. Saçak bağlama şekillerinden bazıları şunlardır:

- Basit saçak ile dokumanın uçlarını bağlama

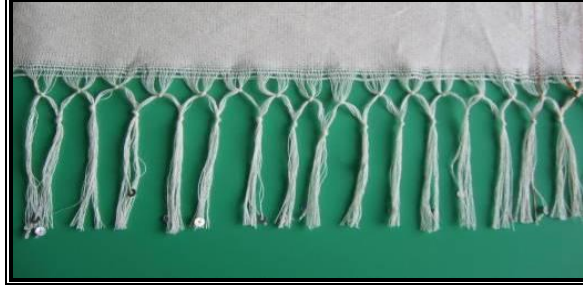
Resim 1.15: Basit saçak bağlama Resim 1.16: Basit saçakbağlama

- Saçak bükerek dokumanın uçlarını bağlama

Resim 1.17: Saçak bükerekbağlama

- Düğümleyerek dokumanın uçlarını bağlama

Resim 1.18: Düğümleyerek saçak bağlama

- Makrame yaparak (örerek) dokumanın ucunu bağlama

Resim 1.19: Makrame yaparak uç bağlama

1.4.Dikim Yapma

Sehpa örtüsü dikiminde kumaşa ve kullanılan süsleme çeşidine uygun renkte iplik kullanılmalıdır. Dikişin düzgün ve muntazam olmasına, ölçülerinin bozulmamasına dikkat edilmelidir.

1.5.Ütü ve Kalite Kontrol

1.5.1.Ütüleme

Ütüleme işlemi ürünün yüzeyini düzelterek ürünün göze hoş görünmesini ve kumaşın sağlamlaşmasını sağlar. Ütülemede kullanılan araç gereçler ütü, ütü bezi, su kabı, ütü masasıdır. Ütülemede kumaşların hammaddesine, dokuma özelliğine ve süsleme tekniğine dikkat edilmelidir.

- **Kumaşların hammaddesine göre:** Hayvansal, bitkisel, sentetik ve madensel liflerden yapılan kumaşlar; ketenler 210-220 derece, ipek ve yün 160 derece, pamuk 180 derecede ütülenmelidir. Pamuklu kumaşlar hafif nemli olarak yünlü kumaşlar hafif nemli ütü bezi ile ve kızgın ütü ile ütülenmelidir. Naylon kumaşlar ılık ütü ile, ince kumaşlar ve danteller ise sıcak ütü ile ütülenmelidir.

- **Kumaşların dokuma özelliğine göre:** Kumaş yüzeylerinin havlı olması ütü yapma tekniğini de etkiler. Bu tür kumaşların yüzeyine doğrudan ütü sürülmez, kumaşın tersinden veya ütü bezinin üzerinden sıcak ütü geçirilir.
- **Süsleme çeşidine göre:** Sehpa örtüsü, işleme yöntemiyle süsleniyse tersinden ve ütü bezi kullanarak ütülenmelidir. Örgü tekniği ile süslemede örgüde kullanılan ipliğin cinsi göz önünde bulundurularak ütü yapılmalıdır. Hazır gereçlerle süslemede de yine kullanılan gerecin çeşidine göre ütüleme yapılmalıdır.

Ütüleme yaparken dikkat edilecek teknik esaslar şunlardır:

- Kumaşı boy ipliği yönünde ütüleme
- Ütü ısısının kumaş cinsine göre ayarlanması
- Ütü ağırlığının kumaşa verilmemesi
- Pamuk, keten gibi sık dokulu kumaşlarda kaydırarak, diğerlerinde aşağıdan yukarı kaldırıp indirerek hareket ettirilmesi
- Ütü bezi kullanılması
- İğne üzerine ütü basılmaması
- Teyel üzerine ütünün hafif basılması
- Yüzeyi havlı olan kumaşlarda doğrudan ütü sürülmemelidir. Tersinden ve ütü bezi ile ütülenmelidir.

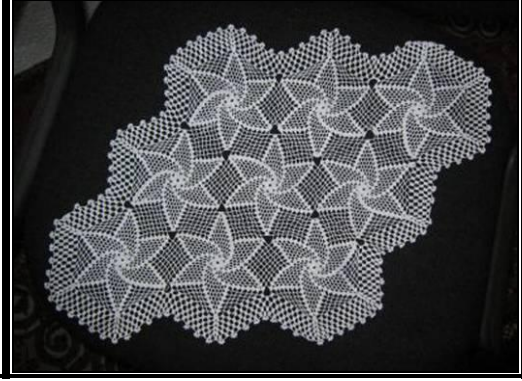
1.5.2.Kalite Kontrol

Kalite kontrol, kalite isteklerini sağlamak için kullanılan uygulama istekleri ve faaliyetleridir. Hataları tespit eder ve üretilen ürünün standartlara uygun olup olmadığını belirler. Kalite kontrolün amacı, uyulması gereken kurallar ile ürün arasındaki farklılıkları tespit etmek, üretim sonucu ortaya çıkan ürünlerin kullanım uygunluğunu belgelemektir. Hatalı ürünlerin düzeltilmesini veya yenilenmesini sağlamaktır.

Kalite kontrol yapılırken şu hususlara dikkat edilir:

- Ürünün ölçülerine uygunluğu
- Alt ve üst yüzeylerde iplik temizliği
- Oluşan lekeleri giderme
- Dikiş ve nakış kontrolü

1.6.Sehpa Örtüsü Modelleri

Resim 1. 20: Örtü modelleri Resim 1.21:Örtü modelleri

Resim 1.22: Örtü modelleri Resim 1.23:Örtü modelleri

Resim 1.24:Örtü modelleri Resim 1.25:Örtü modelleri

Resim 1.26: Örtü modelleri

Resim 1.27: Örtü modelleri

Resim 1.28: Örtü modelleri Resim 1.29: Örtü modelleri

Resim 1.30: Örtü modelleri

Resim 1.31: Örtü modelleri

Resim 1.32:Örtü modelleri

Resim 1.33:Örtü modelleri

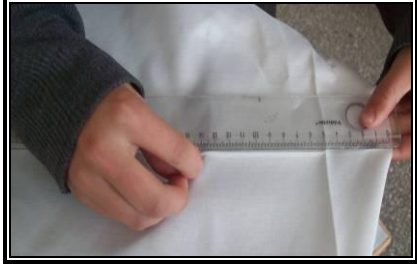

Resim 1.34:Örtü modelleri

Resim 1.35:Örtü modelleri

UYGULAMA FAALİYETİ

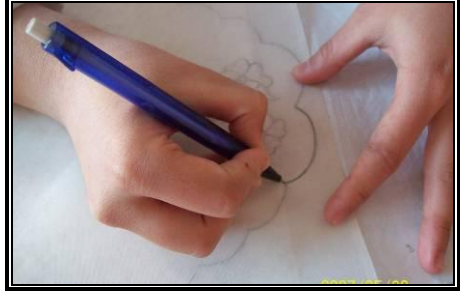

Aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayarak sehpa örtüsü dikiş.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Uygun çalışma ortamı hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Malzemeleri hazırlayınız.➤ Sehpa örtüsünün ölçülerini belirleyiniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Kumaşı ölçülerine uygun bir şekilde hazırlayınız.➤ Uygulayacağınız kenar temizleme tekniğine göre kenar paylarını bırakınız.➤ Bu örtüde kenar temizleme tekniği olarak püskül bırakılacağı için 5 cm püskül payı bırakınız (İsteğe göre püskül payı daha fazlada olabilir.).	
<ul style="list-style-type: none">➤ Süslemede işleme tekniği kullanılacaktır. Bunun için kumaşın orta işaretlerini alınız.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Toplu iğne ile işlemenin yapılacağı kısmı işaretleyiniz.➤ Orta işaretlerine ve aldığınız işaretlere göre kumaşı kasnağa geriniz.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Kasnağı makineye yerleştiriniz.➤ Makineyi ayarlayıp işlemenizi yapınız.	

<p>➤ Örtünün çapraz iki kenarını makinede işleyiniz.</p>	
<p>➤ Püskül bırakmak için ayırdığımız 5 cm'lik kısmı, toplu iğne yardımı ile çekiniz.</p>	
<p>➤ Örtünün kenar püskülü</p>	
<p>➤ Örtünün bitmiş hali ➤ Bu sehpa örtüsünü isterseniz işleme yapmak yerine hazır harçlarla süsleyebilirsiniz.</p>	

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayarak sehpa örtüsü dikiş.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Uygun çalışma ortamı hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Malzemeleri hazırlayınız.➤ Sehpa örtüsünün ölçülerini belirleyiniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Ölçülerine uygun bir şekilde sehpa örtüsünü hazırlayınız.➤ Parşömen kağıdına örtü kalıbını çiziniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Dikkatli çalışınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Parşömen kağıdına çizdiğiniz kalıbı kumaşın üzerine yerleştirerek kumaşa çiziniz.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Kumaşı kasmağa geriniz ve makineye yerleştiriniz.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Makinede deseninizi ayarlayıp işleyiniz.	

	
<ul style="list-style-type: none">➤ Kumaşın kenarlarını, çizdiğiniz kalıbın üzerinden makinede ince sarma geçiniz.➤ Sarmanın kenarından dikkatlice kesiniz.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Sehpa örtüsünün bitmiş hali	

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.

1. () Sehpa örtüleri, orta sehpanın şekline bağlı olarak kare, dikdörtgen, yuvarlak, ovalşeklinde çalışılır.
2. () Kullanılan kumaşın türü, desen ve renk özelliği kullanılan ortama uyumunun yanı sıra örtünün üzerine yapılan süslemeler için de önemlidir.
3. () Kullanışlılık, yıkanabilirlik, renk vermeme, işleme tekniğine uygunluk, dokuma sıklığı kumaşlarda aranan özelliklerdendir.
4. () Sehpa üzerindeki örtü kenarlarından, orta sehpa 7–8 cm, küçük sehpalarda ise 5 cm boşluk kalması yeterlidir.
5. () Sehpa örtülerinde en çok kullanılan süsleme teknikleri; hazır gereçlerle süsleme, işleme tekniklerini kullanarak süsleme, örgü tekniklerini kullanarak süsleme ve saçak bağlamadır.
6. () Seri üretimde sehpa örtüleri genelde 40x40 cm veya 45x45 cm olarak yapılmaktadır.
7. () Dokumanın tezgâhtan çıktıktan sonra kalan çözgü ipi uçlarının örülmesi, bağlanması veya bükülmesiyle oluşan tekniğe, örgü tekniği denir.
8. () Ütülemede kumaşların hammaddesine, dokuma özelliğine ve süsleme tekniğine dikkat edilmelidir.
9. () Pamuklu kumaşlar hafif nemli olarak, yünlü kumaşlar hafif nemli ütü bezi ile ve kızgın ütü ile ütülenmelidir.
10. () Kumaş yüzeylerinin havlı olması ütü yapma tekniğini de etkiler. Bu tür kumaşların yüzeyine doğrudan ütü sürülmez, tersinden veya ütü bezinin üzerinden sıcak ütü geçirilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Koltuk şalı dikme konusunda bilgi sahibi olabilecek ve koltuk şalı dikebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Koltuk şalı dikiminde kumaş seçerken dikkat edilecek noktaları araştırınız.
- Model seçimi konusunda araştırma yapınız.
- Kumaş hesaplamada dikkat edilecek noktaları araştırınız.
- Kumaş kesiminde dikkat edilecek noktaları araştırınız.
- Koltuk şalında kullanılan süsleme çeşitlerini araştırınız.
- Koltuk şalı dikerken dikkat edilecek noktaları araştırınız.
- Ütüleme ve kalite kontrol konularında bilgi toplayınız.
- Topladığınız bilgileri ve dokümanları rapor haline getiriniz.
- Hazırladığınız raporu ve çalışmalarını sınıf ortamında arkadaşlarınızla tartışınız.

2. KOLTUK ŞALI DİKME

2.1. Kumaş Seçme

Günümüzde her çeşit kalınlık ve cinsten kumaş, koltuk şalı dikiminde kullanılmaktadır. Kullanılan kumaşın türü, desen ve renk özelliği, kullanılan ortama uyumunun yanı sıra yapılan süslemeler için de önemlidir. Seçilen kumaşlarda zevk ve bütçe ön planda gelir. Buna rağmen kumaşlarda bazı özellikler aranır. Süsleme tekniğine, kullanılacak yere ve kişinin zevkine göre kumaşın cinsi değişir. Kullanışlılık, yıkanabilirlik, renk vermeme, dokuma sıklığı kumaşlarda aranan özelliklerdendir.

Resim 2.1: Kumaş örnekleri Resim 2.2: Kumaş örnekleri

Resim 2.3:Kumaş örnekleri

2.2.Model Seçme

Koltuk şalları, evlerimizin vazgeçilmez süsleme unsurlarındandır. Koltuk şalı modelleri, kullanılacakları mekâna, koltuk çeşidine ve zevke göre farklılıklar göstermektedir.Koltukların büyüklüğüne ve şekline uygun örtüler kullanılırsa hoş görünüm elde edilir. Bireyler zevklerine göre kare veya dikdörtgen örtü de kullanabilirler.

Resim 2.4: Şal örneği

Resim 2.5: Şal örneği

Resim 2.6: Şal örneği

Resim 2.7: Şal örneği

Resim 2.8: Şal örneği

Resim 2.9: Şal örneği

2.3. Süsleme Yapma

Koltuk şalı süslemesinde gereken malzemeler püskül, pul ve boncuklar, hazır gereçler, tığ, çeşitli renkte yünler, şiş ve benzeridir. Süsleme tekniğine uygun malzeme temin ederken ne kadar tüketileceği tespit edilmelidir. Koltuk şallarında kullanılabilecek süsleme teknikleri şunlardır: örgü tekniği ile ve hazır gereçlerle süsleme

- **Hazır gereçlerle süsleme;** Bu yöntemle yapılan süsleme, diğer süsleme tekniklerine göre daha kolaydır.Gereçlerin seçiminde, kullanılacağı yere ve amaca uygun olmasına özen gösterilmelidir.Bunlar çeşitli dantel, fisto, gipür

dantel, sutaşı, harç, kordela, kordon, saçak, püskül, düğmeve benzeri malzemelerdir. Günümüzde dantel ve harçlar çok zarif, şık ve zengin çeşitlilikte üretilmektedir.

Resim 2.10: Püskül ile süsleme Resim 2.11: Boncuk ile süsleme

Resim 2.12: Süsleme örneği

- **Örgü Tekniği ile Süsleme;** Tığ ve şiş ile çeşitli teknikler kullanılarak süsleme yapılmaktadır veya koltuk şalı sadece örgü tekniği kullanılarak da yapılabilir.

Resim 2.13: Örgü süsleme Resim 2.14: Örgü Resim 2.15: Örgü

Resim 2.16:Örgü

2.4.Dikim Yapma

Koltuk şalı dikiminde kumaşa ve kullanılan süsleme çeşidine uygun renkte iplik kullanılmalıdır. Dikişin düzgün ve muntazam olmasına, ölçülerinin bozulmamasına dikkat edilmelidir. Dikim işlemi kullanılan kumaş çeşidine ve süsleme malzemesinin çeşidine göre makinede veya elde yapılabilir.

2.5.Ütü ve Kalite Kontrol

2.5.1.Ütüleme

Ütüleme işlemi ürünün yüzeyini düzelterek, göze hoş görünmesini ve kumaşın sağlamlaşmasını sağlar. Ütülemede kullanılan araç gereçler ütü, ütü bezi, su kabı, ütü masasıdır. Ütülemede kumaşların hammaddesine, dokuma özelliğine ve süsleme tekniğine dikkat edilmelidir.

- **Kumaşların ham maddesine göre:**Hayvansal, bitkisel, sentetik ve madensel liflerden yapılan kumaşlar; ketenler 210-220 derece, ipek ve yün 160 derece, pamuk 180 derecede ütülenmelidir. Pamuklu kumaşlar hafif nemli olarak yünlü kumaşlar hafif nemli ütü bezi ile ve kızgın ütü ile ütülenmelidir. Naylon kumaşlar ılık ütü ile ince kumaşlar ve danteller ise sıcak ütü ile ütülenmelidir.
- **Kumaşların dokuma özelliğine göre:** Kumaş yüzeylerinin havlı olması ütü yapma tekniğini de etkiler. Bu tür kumaşların yüzeyine doğrudan ütü sürülmez, kumaşın tersinden veya ütü bezinin üzerinden sıcak ütü geçirilir.
- **Süslemesine çeşidine göre:** Örgü tekniği ile süslemede, örgüde kullanılan ipliğin cinsi göz önünde bulundurularak ütü yapılmalıdır. Hazır gereçlerle süslemede de yine kullanılan gerecin çeşidine göre ve ütü bezi kullanılarak veya ürün tersinden ütülenmelidir.

Ütüleme yaparken dikkat edilecek teknik esaslar şunlardır:

- Kumaşı boy ipliği yönünde ütüleme
- Ütü ısısının kumaş cinsine göre ayarlanması
- Ütü ağırlığının kumaşa verilmemesi
- Pamuk, keten gibi sık dokunuşlu kumaşlarda kaydırarak, diğerlerinde aşağıdan yukarı kaldırıp indirerek hareket ettirilmesi
- Ütü bezi kullanılması
- İğne üzerine ütü basılmaması

- Teyel üzerine ütünün hafif basılması

2.5.2.Kalite Kontrol

Kalite kontrol, kalite isteklerini sağlamak için kullanılan uygulama istekleri ve faaliyetleridir. Hataları tespit eder ve üretilen ürünün standartlara uygun olup olmadığını belirler. Kalite kontrolün amacı, uyulması gereken kurallar ile ürün arasındaki farklılıkları tespit etmek, üretim sonucu ortaya çıkan ürünlerin kullanım uygunluğunu belgelemektir. Hatalı ürünlerin düzeltilmesini veya yenilenmesini sağlamaktır.

Kalite kontrol yapılırken şu hususlara dikkat edilir:

- Ürünün ölçülerine uygunluğu
- Alt ve üst yüzeylerde iplik temizliği
- Oluşan lekeleri giderme
- Dikiş düzgünlüğünün kontrolü

2.6.Koltuk Şalı Modelleri

Resim 2.17: Koltuk şalı

Resim 2.18: Koltuk şalı

Resim 2.19: Koltuk şalı

Resim 2.20: Koltuk şalı

Resim 2.21: Koltuk şalı

Resim 2.22: Koltuk şalı

Resim 2.23: Koltuk şalı Resim 2.24: Koltuk şalı Resim 2.25: Koltuk şalı

Resim 2.26: Koltuk şalı Resim 2.27: Koltuk şalı

Resim 2.28: Koltuk şalı

Resim 2.29: Koltuk şalı Resim 2.30: Koltuk şalı

Resim 2.31: Koltuk şalı

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayarak koltuk şalı dikiş.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Uygun çalışma ortamı hazırlayınız.➤ Malzemeleri hazırlayınız.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Kumaşınızı masa örtünüzün ölçülerine uygun bir şekilde kesiniz.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Köşe çevirebilmek için kumaşı ikiye katlayınız ve kumaşın kaymaması için iğneleyiniz.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Kumaşın köşesini üçgen olacak şekilde geriye doğru çeviriniz.➤ Kumaşın kaymaması için çevirdiğiniz kısmı iğneleyiniz.	

<p>➤ Kıvrıdığınız kısmın kat yerinden makine dikişi geçiniz.</p>	
<p>➤ Makine dikişinin 1 cm üstünden kesiniz.</p>	
<p>➤ 1 cm'lik kısmın köşesini makasla kesiniz.</p>	
<p>➤ 1 cm'lik parçayı ikiye ayırarak tırnak ütüsü yapınız.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Köşeyi çeviriniz. 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Köşeyi kaymaması için toplu iğne ile tutturunuz. ➤ 1 cm'lik payı kıvrarak iğneleyiniz. 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kıvrıldığınız kısma, kumaşın yüzünden makinede simle düz dikiş geçiniz. 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kumaş kenarına geçireceğiniz harcınızı katladığınız kısmın üzerine gelecek şekilde yerleştiriniz. ➤ Harcın kaymaması ve sabitlenmesi için üzerinden teyelleiniz. 	

<p>➤ Kenar harcını kumaşa tutturunuz.</p>	
<p>➤ Püskülü geçirmek için tıgı kenar harcının arka yüzeyinden ön yüzeyine geçiriniz.</p>	
<p>➤ Püskülün ucundaki halkayı, tığa geçiriniz ve kumaşın arka yüzeyine alınız.</p>	
<p>➤ Püskülü simle harcın üzerine tutturunuz.</p>	

➤ Ürünün bitmiş hali

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Koltuk şalı modelleri kullanılacakları mekâna, koltuk çeşidine ve zevke göre farklılıklar göstermektedir.
2. () Süsleme tekniğine uygun malzeme temin ederken malzemelerin ne kadar tüketileceği tespit edilmelidir.
3. () Örgü tekniği ile süslemede; tığ oyası, iğne oyası, beş şiş danteli (triko danteli), firkete gibi teknikler ayrı ayrı veya karma şekilde uygulanmaktadır.
4. () Koltuk şalı dikiminde kumaşa ve kullanılan süsleme çeşidine uygun olmayan renkte iplik kullanılmalıdır.
5. () Ütüleme işlemi ürünün yüzeyini düzelterek ürünün göze hoş görünmesini ve kumaşın sağlamlaşmasını sağlar.
6. () Ütülemede kumaşların hammaddesine, dokuma özelliğine ve süsleme tekniğine dikkat edilmelidir.
7. () Kumaş, en ipliği yönünde ütülenmelidir.
8. () Naylon kumaşlar sıcak ütü ile, ince kumaşlar ve danteller ise ılık ütü ile ütülenmelidir.
9. () Kalite kontrol, kalite isteklerini sağlamak için kullanılan uygulama istekleri ve faaliyetleridir. Hataları tespit eder ve üretilen ürünün standartlara uygun olup olmadığını belirler.
10. () Kalite kontrolün amacı, uyulması gereken kurallar ile ürün arasındaki farklılıkları tespit etmek, üretim sonucu ortaya çıkan ürünlerin kullanım uygunluğunu belirlemektir. Hatalı ürünlerin düzeltilmesini veya yenilenmesini sağlamaktır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Dekoratif amaçlı yapılan sehpa örtülerinde, kullanılan eşyaların renk uyumuna, kişinin zevkine ve kullanım alanının özelliğine göre farklı tasarımlar yapılarak çeşitli süslemeler seçilip uygulanabilir. Kumaş kalınlığına ve rengine uygun süsleme malzemesi seçilir.
2. () Sehpa örtülerinde en önemli malzeme kumaştır. Tercih edilen kumaş, kullanılan mekânla ve mobilyalarla uyumlu olmalıdır. Klasik ahşap tarzındaki bir masa veya sehpa üzerinde ince, zarif ipekli kumaşlardan yapılmış örtüler mekâna şıklık katacaktır.
3. () Günümüzde modadan hız alan hazır gereçlerle süslemelerde farklı tasarımlara ve sınırsız malzeme çeşitliliğine rastlanmaktadır. Bu yöntemle yapılan süsleme, diğer süsleme tekniklerine göre daha kolaydır. Bunlar çeşitli dantel, fisto, gipür dantel, sutaşı, harç, kordela, kordon, saçak, püskül, düğme, pul, boncuk ve benzeri malzemelerdir.
4. () Sehpa örtüsü dikiminde kumaşa ve kullanılan süsleme çeşidine uygun renkte iplik kullanılmamalıdır.
5. () Dokumanın tezgâhtan çıktıktan sonra kalan çözü ipe uçlarının örülmesi, bağlanması veya bükülmesi ile oluşan tekniğe, saçak bağlama denir. Dokunan kumaşın başlangıcında ve sonunda belli bir boyda çözü bırakılır. Saçak bağlama için kullanılacak iplikler bu çözülerdir.
6. () Günümüzde her çeşit kalınlık ve cinsten kumaş, koltuk şalı dikiminde kullanılmaktadır. Kullanılan kumaşın türü, desen ve renk özelliği, kullanılan ortama uyumunun yanı sıra yapılan süslemeler için de önemlidir.
7. () Hazır gereçlerle süslemede kullanılan gerecin çeşidine göre ve ütü bezi kullanılmadan ve ürün yüzeyinden ütülenmelidir.
8. () Koltuk şallarında kullanılacak süsleme çeşidi sadece hazır gereçlerle süslemedir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Doğru
4	Yanlış
5	Doğru
6	Doğru
7	Yanlış
8	Yanlış
9	Doğru
10	Doğru

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Doğru
4	Yanlış
5	Doğru
6	Yanlış
7	Yanlış
8	Doğru
9	Doğru
10	Doğru

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Doğru
4	Yanlış
5	Doğru
6	Doğru
7	Yanlış
8	Yanlış

KAYNAKÇA

- YÜKSEL KORKUSUZ Süheyla, **Nakış**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1997